

Transhümanizm; İnsanın Teknolojik Evrimi

“Tanrılaşmak” mı?

Taşkın Koçak, 21Kasım, 2021

<https://taskinkocak.com/blog/transhumanizm-insanin-teknolojik-evrimi-tanrilasmak-mi/>

Transhümanizm; İnsanın Teknolojik Evrimi “Tanrılaşmak” mı?

İnsanın güçlü, sağlıklı, zeki, başarılı ve uzun ömürlü olma isteği insanlığın var oluşuyla birlikte süregelen bir olgudur. Birçok insan geçmişten günümüze bu hayali gerçekleştirmek için çeşitli denemeler yapmış ve yapmaya devam etmektedir. Yıllarca bilim kurgu filmlerinde, dizilerde ve çizgi filmlerde birçok olağanüstü özelliğe sahip insanları hayranlıkla izledik. Bu filmlerdeki kahramanlar; zeki, üstün yetenekli, güçlü ve hatta ölümsüz rollerde oynayarak bizleri hayretler içerisinde bıraktılar. Zihnimize oluşturdukları etki hâlen devam etmektedir.

Hemen hemen herkesin çocukluğunda, gençliğinde veya hayatlarının belli dönemlerinde bu şekilde insanüstü özelliklere sahip olma hayalleri olmuştur. Ben de bu hayalleri kuran biriyim aslında. Çocukken afacan olan ben, bu afacanlığım sebebiyle çok defasında uzuvlarımı incitiyor veya çatlatıyordum. Başıma gelen her kazadan sonra çoğu kez keşke bedenim et ve kemikten değil de izlediğim filmlerdeki kahramanlarda olduğu gibi herhangi bir sert madenden olsaydı diye kendi kendime düşündüğüm olmuştur.

Günümüz teknolojisi o günkü çocukluk hayalimi fazlasıyla gerçekleştirmiş ve insanlığa birçok alanda kolaylıklar sağlamıştır.

Fakat çok hızlı bir şekilde ilerlemeye devam eden ve gelişen teknoloji nereye kadar gidecek ve sınırı ne olacak diye düşünmekten de kendimizi alamıyoruz. Günümüzde sıkça sorulan bu soruya geçmişte birileri kafa yormuş ve teknolojinin insan vücudunda zirveye ulaştığı durumu ifade eden “transhümanizm” kavramı ortaya çıkmıştır.

Önce Hümanizmi Anlayalım

Teknolojinin insan hayatına girmesi ile Batı’da çıkan transhümanizm kavramı hümanizm kavramından türemiştir. Orta Çağ Avrupa’sında ön plana çıkan hümanizmin kökleri milattan önceki dönemlere kadar uzanmaktadır. Özellikle Antik Yunan ve Doğu Asya’da Çin’de ilk vücut bulan bu felsefi akım, on beşinci ve on altıncı yüzyıllarda Avrupa’da önemli bir harekete dönüşmüştür. Bazı düşünürlerin Orta Çağ Hristiyan Avrupa’sının teopolitik düzenine karşı bir başkaldırı olarak nitelendirdiği hümanizm, insan merkezli söylemi ile bu dönemde Avrupa’da modern ve seküler devletlerin ortaya çıkışını sağlamıştır.

Batılı düşünürler, bu felsefi akımın, din ile olan mücadelesindeki başarısının sonucunda batı toplumunun kültürel ve politik kimliğini geliştirdiğini, ayrıca Avrupa’daki köklü değişimi ve yükselişi hümanizme geçişe bağlamaktadır. Dine karşı olan hümanistler, hümanizmi genel olarak şöyle tanımlamaktadırlar: Hümanizm insanın dini, ilahi veya manevi konulara bakmak yerine insanı merkeze alan ve önceleyen bir felsefe olup bilim, sanat ve kültürü ön plana çıkarmaktadır. Hayata dair tüm bilgileri gözleme, deneye ve rasyonel analizlere dayandırır. Ayrıca, insana dair sorunları çözmek ve onu geliştirmek için en iyi yöntemin bilim olduğunu savunmaktadır.

Hümanizmden Transhümanizme...

Teknoloji ve bilimin gelişimini tamamen hümanizme bağlayan bu insanlar, insanı merkeze alıp insani değerleri yüceltelim düşüncesinden zamanla çok farklı bir alana savruldu; transhümanizme... Transhümanizm, insanın hem fiziksel hem de bilişsel kabiliyetlerinin bilimsel ve teknolojik araçlarla artırılması; hastalık, sakatlık, yaşlanma vb gibi durumlardan arındırılması görüşünü savunan bir akımdır. İlk başta kulağa hoş ve akla mantıklı gelse de bilim ve teknoloji alanındaki gelişmelerin insanı insan yapan değerler üzerinde büyük bir tahribat oluşturma endişesi çıktı ortaya. Transhümanizm ile insan merkeze mi alınıyor yoksa insanı makineleştirerek yok olmasına zemin mi hazırlanıyor? Bunların dışında transhümanizm insana insan üstü özellikler katarak insanı tanrılaştırmak mı istiyor? Ya da bu akım sekülerlerin yeni bir dini mi? Ve bunun gibi daha birçok soru...

Esasında transhümanizm her durumda hümanist felsefenin temelleriyle çelişiyor. Tabii ki her hümanistin bu fikirde olduğunu sanmıyoruz ve bunu genelleme yapamayız fakat bu fikrin hümanist akımdan çıkması sebebi ile bunu hümanizm üzerinden değerlendirmek zorunda kalıyoruz.

Transhümanizmin Tarihsel Süreci

Transhümanizm; 1940 ve 1950 yıllarda teknolojinin insan hayatına girmesi ile birlikte ortaya çıkmıştır. Bu kavram teknolojinin tüm imkânlarının ve formlarının kullanılarak insanın fiziksel, duyuşsal, duygusal ve bilişsel kapasitesini artırmayı hedefler. Transhümanistler bu proje ile sınırlarını aşmış, kusursuz, süper insanı ortaya çıkaracaklarını vadetmekte. Peki, böyle bir insanı nasıl yapacaklar? Bunun için, akıllı teknoloji ürünleri olan nöroteknoloji dantelleri, biyolojik ve fiziksel protezleri insana entegre edecekler. Bu gelişmiş tıbbi modifikasyonlar ile insanın zeki, çevrimiçi, güçlü, sağlıklı ve uzun ömürlü olacağı düşünülmektedir. Sonuç olarak dünya Raymond Kurzweil'in ortaya atmış olduğu insan 2.0¹ ile tanışmış olacak.

Peki, tüm bu gelişmeler posthuman (insan ötesi insan) için yeterli olacak mı? Hayır! Çünkü bu projenin en üst seviyesi olan insan bilincinin aktararak kişinin ölümsüzleştirilmesi senaryosu da var. Posthümanizm ve transhümanizm arasındaki fark da buradan geliyor. Posthümanizm, teknolojiyi insanın yaşamını kolaylaştıran ve onun varlığını tehdit eden sorunları ortadan kaldıran olmazsa olmaz bir unsur olarak görmektedir. Transhümanizm ise teknolojiyi insanın merkezine alarak yaşamın kaynağını ona bağlayan ve onun ile ölümsüzleşmeyi hedeflemektedir.

¹ https://tr.wikipedia.org/wiki/İnsanlık_2.0

Bunu da insan 3.0 aşamasında, insanın bilincini herhangi bir makineye (humanoid, bilgisayar, hologram) veya yarı biyolojik yarı makineye (cyborg)² sürekli olarak aktararak onu sonsuzluğa ulaştırmayı planlıyor. Peki, insanı âdeta tanrılaştırmaya götürecektir olan bu akım nasıl başladı?

Transhümanizmin akımının ilklerinden sayılan Hristiyan Rus filozof Nikolai Fyodorov³ 1800 yılların sonuna doğru ilk transhümanist görüşleri ortaya atmıştı. Fyodorov, insan ırkının gelecekteki hedefini şöyle tanımlamıştı; yıldızlara gitmek, uzayı kolonize etmek, bilim yoluyla ölümsüzlüğü elde etmek, tıbbi teknolojiyle ölümleri diriltmek ve bu alanda sürekli kendisini geliştirerek kozmizme ulaşmak. Rus fütürist Fyodorov'un inançları kozmizm olarak bilinmektedir. Kozmizm, insanın mükemmel olmasını, ölümün üstesinden gelmesini ve Tanrı'nın amaçladığı gibi kozmosa hâkim olmasını savunmaktaydı. Fyodorov bu görüşleri kendisinden yıllarca sonra ortaya çıkacak transhümanistlerin görüşleri ile birebir örtüşecekti. Transhümanizm terimi ilk defa İngiliz biyolog ve filozof Julian Huxley tarafından 1957'de dünyaya duyuruldu⁴. Esasında Huxley, sosyal ve kültürel değişim yoluyla insanlığın durumunu iyileştirmeye atıfta bulunmuş fakat kaleme aldığı makale⁵ ve isim, teknolojik tekilliği savunan transhümanist hareket tarafından teknolojik evrim olarak nitelendirilmiştir. 1957 yılından sonra normal bir seyir ile devam eden bu akım 1980'li yıllarda teknolojinin hızlı bir şekilde atağa geçmesi ile kendisinden daha fazla söz ettirmeye başladı. İlk çıktığı günden, günümüze kadar çok tartışılan bu kavram için sayısız makaleler, kitaplar yazıldı. Bunun yanı sıra, bu konuda birçok bilim kurgu filmleri yapıldı. Doğrudan veya dolaylı olarak bu akımı destekleyen yapımların sayısı günümüzde giderek artmaktadır

İnsanı başkalaştırma, güçlü ve özel yapma projesini savunan transhümanistler, “evrimimizin eksik kaldığını ve yakın zamanda insan olmanın tanımını teknolojik tekillik⁶ ile (singularity) aşacaklarını” savunmaktadırlar. **Hareketlerinin simgesini h⁺ (human plus) koyarak insanın üstün özelliklerini teknolojik olarak artırmanın önemini ortaya koyan transhümanizmin kalbi ise tekilliktir.** Tekillik olmadan hareketin umulan hedeflere ulaşmasının mümkün

² <https://tr.wikipedia.org/wiki/Siborg>

³ <https://www.theverge.com/a/transhumanism-2015/what-is-transhumanism>

⁴ <https://www.britannica.com/topic/transhumanism>

⁵ https://www.researchgate.net/publication/247718617_Transhumanism

⁶ https://tr.wikipedia.org/wiki/Teknolojik_tekillik

olmayacağını savunmaktadırlar. Tekillikte amaç; sosyal, manevi özelliği olan ve çevresi ile birlikte yaşayan insanı; aile, akraba, din ve ırk bağlarından kopartarak onu soyut bir hayata geçirmektir. Peki neden? Çünkü **insanı insan yapan sosyal değerlerini yok etmeden onu ölümsüzleştirmek mümkün değildir!**

Transhümanistler, günümüzde transhümanizm çağının başladığını, buna delil olarak da gelişmiş akıllı protezleri, koklear implantları⁷, kalp pillerini, beyine takılan şantları⁸, organ nakillerini, cinsiyet değiştirmeyi, doğum kontrol haplarını ve yaşamı iyileştiren aşular ile ilaçları göstermektedirler. Tüm bunların doğduğumuzda bedenlerimizde olmayan özellikler olmasına rağmen bilim ve teknoloji sayesinde gerçekleştirildiğini öne sürmektedirler. Bu akımın savunuların birçok argümanları ve görüşleri vardır. Bunlardan bazılarını göz atalım şimdi.

Gelecekte humanoid insansı robotların güç ve zekâ yönünden insanlığı tehdit edeceğini, insanlığın, humanoidler veya farklı türden robotlar ile mücadele edebilmesinin en iyi yolunun onlar gibi ağa bağlanarak hızla veriye ulaşmaktan ve yine onlar gibi mekanik, fiziksel güce sahip olmaktan geçtiğini söylemektedirler. Bir başka görüşlerinde, günümüzde dünyayı esir alan ve insanlığı kaosa sürükleyen virüslerin gelecekte çok farklı mutantlarının olacağını, biyolojik insanın bu virüsler ile mücadelesinin bir hayli zor olacağını, bu sorunun ancak yarı insan yarı makine birlikteliği ile aşılabileceğini savunmaktalar. Bunu yanı sıra dünyanın gelecekte iklim ve çevresel etkenlerden dolayı yaşanmaz hâle geleceğini, bu sebeple insanlığın yaşamını sürdürmek için uzak gezegenleri keşif etmek üzere uzunca yolculuklara çıkacağını söylemektedirler. Bu uzun süren uzay yolculuklarına biyolojik insan bedeninin hem yaş hem de sağlık olarak dayanmasının mümkün olmayacağından, bu nedenle yarı insan yarı makine yani kısmen “cyborg” olan insana ihtiyaç duyulduğunu söylemekte. Bu ve bunun gibi senaryolar, birçok insanın transhümanizme karşı olan ön yargısını ve bakış açısını değiştirebilir fakat dindar kesimlerin bu senaryolara ve görüşlere ne kadar katılacağı veya ne kadar benimseyeceği ise tartışılır. Yine de dindar insanların çoğunluğu tüm bunlara rağmen yaratılışın temel esaslarında ayrılmazlar diye düşünüyoruz.

⁷ https://tr.wikipedia.org/wiki/Kohlear_implant

⁸ <https://turknorosirurji.org.tr/menu/70/hidrocefali>

Transhümanizm ve Din

Transhümanizm henüz erken evresinde olmasına rağmen dünyadaki muhafazakâr, dindar kesimlerde büyük bir korku ve endişe havası başlamış durumda ve bu kavram üzerinde ciddi tartışmalar devam etmektedir. Esasında bu akımın çok eleştiri almasını, bu alandan çekilen ve hepimizi dehşete düşüren birçok bilim kurgu filminin insanlar üzerinde oluşturduğu negatif etkiye de bağlayabiliriz. Genellikle bu tarz filmlerde cyborglar, humanoidler ve robotlar insanlığı tehdit eder ve dünyayı ele geçirmek isterler. Tabii ki filmlerin sonunda hep kazanan insanlık, kaybeden ise transhümanizmdir. Umarız, filmlerdeki gibi her zaman kazanan insanlık olur.

İnsanlığın teknoloji ile olan serüveni devam ettiği sürece transhümanizm fikirlerinin bitmeyeceği gibi aynı zamanda bu alanda gelecekte yeni kavramlar da ortaya çıkacaktır. Hepimiz her yeni çıkan ve insan hayatını kolaylaştıran teknolojik ürünlere karşı hayranlığımızı gizleyemiyoruz ve hatta daha iyisi nasıl yapılır fikrini ortaya koyuyoruz. İşte bu düşünce teknolojinin sürekliliğini sağlamakta ve bir bakıma teknolojik bağımlılık yapmaktadır. Kabul edelim ki teknoloji insanlığın hayatında tıpkı hava, su ve gıda gibi yer etmiş durumda. Nasıl ki havasız ve susuz yaşayamıyorsak bundan böyle teknolojisiz yaşamamız da mümkün değil! Gelecekte insan aklının sınırlarını aşacak çok üst seviye teknolojik gelişmeler ile karşı karşıya kalacağımız aşikâr. İnsanı dehşete düşüren geleceğin teknolojik gelişmeleri için daha önce yazmış olduğum bir yazımda, “korkutan, dehşet verici gelecek”⁹ ifadesini kullanmıştım. Peki buna hazır mıyız? Tüm bunların karşısında ne yapacağız? Yapılacak tek şey var; teknolojiyi insanileştirmek, bir efendi olmaktan çıkarıp insanlığın hizmetine sunmak.

İnsan yaşamının kalitesini artırıp onu kendi orantısı ile özdeş, güçlü ve zeki olması için yapılacak tıbbi modifikasyonların hepsini transhümanizm bağlamında düşünmemek lazım! Herhangi bir kaza veya hastalık sonucu organların veya uzuvların kaybedilmesi durumunda insanın yaşamının devamı ve ihtiyacının giderilmesi için yapay olarak organ ve uzuv üretilmesi (iç organlar, duyu organları, çeşitli uzuvlar, el, kol, bacak); özellikle el, kol, bacak gibi organların yerine takılacak insanın sinir sistemi ile entegre olacak akıllı protezler mağdur ve engelli durumda olan insanlar için büyük bir kurtuluş olacaktır. Bu kurtuluş yalnız o şahsın değil aynı zamanda onu kollayıp gözetken ve yaşamını devam ettirmesi için o kişiye yardımcı olan çevresindekilerin de kurtuluşudur. Ayrıca, felçli ve beyinde hasar olan insanların yaşamlarını düzenleyecek onları tekrar hayata bağlayacak nöral danteller, elektrotlar gibi tıbbi modülasyonların aracılığıyla hastalıkların tedavi edilmesi, insanlık için çok

⁹ <http://localhost/taskinkocakold/korkutan-dehset-verici-gelecek-geliyor-peki-hazir-miyiz/>

sevindirici ve umut vericidir. Bunların yanı sıra, fiziksel, duyuşsal ve dūşūnsel gūcū artıran giyilebilir teknolojiler ile insan aktivitelerinin kolaylaştırılması gibi gelişmeler teknolojinin insanlığa hizmeti anlamına gelmektedir.

Yukarıda söz ettiğimiz konu ile ilgili bir örnek verecek olursak; Hugh Herr isimli Amerikalı dağcı gençlik yıllarında bir tırmanışı esnasında karlı dağlarda mahsur kalması sonucu soğuk dolayısıyla dizlerinden aşağı iki ayağını kaybetmiştir. Bu şekilde yıllarca sıkıntı çekerek yaşayan Herr, teknolojinin gelişmesiyle birlikte akıllı protez ayaklar bedenindeki sinir sistemine entegre edilmiş ve yeniden yürümeye başlamıştır. Yeni biyonik bacakları eski bacaklarından daha güçlü ve dayanıklı olması herkesi şaşkına çevirdi¹⁰.

Bu tarz birçok örnek var. İnsanlığın yaratılışındaki temel, doğal (fitri) özelliklerine zarar vermeden, onu başkalaştırmadan yapılacak her iyileştirme ve geliştirme insan için büyük bir kazanım olacaktır.

İlahi dinlerde insan ruh ile sonsuzdur ve ölüm sadece insanın bir boyuttan diğer boyuta geçmesini sağlar. Transhümanizm buna inanmadığı ve bunu reddettiği için sonsuzluğunun devamını teknolojik tekillik ile sağlama çabasıdadır. Bunu da sürekli olarak bilinç aktarma üzerine kurulamaktadır.

İnsan bilincini aktarma konusunda halihazırda yürütölen birçok proje var. Bunların içerisinde en önemlisi Rus milyarder Dimitri İtskov'un 2045 projesidir¹¹. Bu projeye çok büyük yatırım yapan İtskov 2045 yılına kadar bilincini insansı kendi suretinde bir robota aktararak ölümünden sonra bilinç olarak dünyada yaşamaya devam edeceğini planlamaktadır.

Transhümanistlere göre, teknolojinin gelişimine kadar insanların ölüm ile ilgili yok olup gitme kaygılarını dinler terapi ediyordu. Onlara göre, artık teknoloji ilerledi ve gelecekte dinlere ihtiyaç kalmayacak çünkü hastalık, yaşlılık ve ölüm sorununu teknoloji ortadan kaldıracaktır. Birçok insanın öteden beri arzu ettiği ve istediği bu aşılmaz duvarı aşmayı planlıyorlar.

Ebediyet, ölümsüzlük veya sonsuzluk düşüncesi insanlık varoluşu ile eş zamanlıdır. İlk insanlar olan Âdem ve Havva'nın cennete devamlı kalma ve sonsuz yaşama isteğine ulaşmak için yasak ağaca yaklaşmalarını da bu bağlamda değerlendirmek lazım. Geçmişte nice krallar, nice

¹⁰ <https://www.npr.org/2011/08/10/137552538/the-double-amputee-who-designs-better-limbs>

¹¹ <https://www.independent.co.uk/news/science/dmitry-itskov-2045-initiative-immortality-brain-uploading-a6930416.html>

zenginler, nice filozoflar ve nice bilim adamları ölmek için birçok çare aradılar, fakat maa-
lesef başaramadılar. Bu konuyu daha önce yazmış olduğum bir yazıda detaylı olarak ele almış-
tım: “İnsanın ölümsüzlük tutkusu”¹²

Günümüz dünya nüfusunun yarısı ilahi dinlere inanmamaktadır. İlahi dinlere inanların çoğu da
dinlerini tam manası ile bilmemekte ve sadece bir aidiyet hissetmektedirler. İlahi olarak her-
hangi bir inancı olmayan insanın sınırı sadece hümanist düşünce ve akıl ile orantılı olup bunu
kendi istek ve hevesleri için bypass etmesi çok zor değildir. Oysaki inanan insanlar için ruh,
ahiret cennet ve cehennem gibi olgular var ve bu onların hayatlarını düzene sokar ve onları
sınırlar. Dünyanın inanç istatistiğine bakıldığında transhümanist akımların ileride güçlenmesi
için yeterli zeminin var olduğunu görebiliriz.

İleri bir senaryo düşünecek olursak; 8 milyar insanın 4 milyarı ilahi herhangi bir dine inanma-
makta, 4 milyar inançlı insanında yarısı dinini çok iyi bilmekte, bu da iki milyar insana tekabül
etmektedir. İki milyar inanan insanın da yarısı bilinç aktarmayı istese geriye bir milyar civarı
insan kalıyor. Yani 7 milyar civarı insan olanaklara ulaştığında tamamen ölmemeye ve dünyada
herhangi bir makinenin içerisinde yaşamaya adaydır. Tabii ki bu tablo bir olasılıktır, fakat trans-
hümanistlerin sayılarının hızla artmasını etkileyebilir.

Transhümanistler ile dindarların ileride ortak bir zeminde buluşması acaba mümkün olabilir
mi? Bu henüz mümkün görünmüyor, fakat olmayacağı anlamına gelmez. Gelecekte bir gün
inanan, dindar insanlar da bilinç aktarımını yaparlarsa ne olur? Onlar da herhangi bir makine
veya cyborg içinde bilinç olarak yaşarlarken Allah’a olan bağlılıklarını ve ibadetlerini sürdüre-
bilecekler mi acaba? Bilinç her ne kadar ruhsuz olsa da geçmişi ile aynı özellikleri taşıyacaktır.
Bilinç hâlindeyken de ibadetlerini yapacaklarını düşünmekteyim. Bu şekilde herhangi bir ma-
kine veya bilgisayar içerisinde yaşayan inançlı bir bilinç, o alandaki cyborglara, humanoidlere
veya androidlere din öğreticisi de olabilir. Hatta onların kendi alanlarında suç işlemesini dahi
önleyebilir. Günün birinde insanlığı veya yaşadığı yeri tehdit eden bu makineler ile mücadele
ve onları bilinç olarak Allah ile tanıştırmaya doğru evrilebilir. Peki, bu mümkün mü? Mümkün
olacağını düşünmekteyiz. Bunların dışında insani biyolojik birçok haz, zevk ve eylem nasıl
olacak? Bu da yine bilinç üzerinden tatmin ile yaşanacaktır. Bu yazdıklarım her ne kadar insani
ve dini yönden çok zor şeyler olsa da gelecekte bu hadiselerin olabileceği olasılığını göz ardı
etmemek ve en azından düşünmek lazım. Tabii ki asla hedefimiz bu olmamalı fakat bizim yani

¹² <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/taskin-kocak/insanin-olumsuzluk-tutkusu-32775.html>

İslam dünyasının dışında bir dünya var ve o dünya yaşamın birçok yeniliklerini icat ediyor ve üretiyor; bizler de kuşatılıyoruz. Baş döndürücü hızla gelişen teknoloji sınırları aşmış durumda artık şu da olur mu ya da olmaz mı deme lüksümüz kalmamıştır. Gelecekte bir gün transhümanistlerin makineler içerisinde çoğalmas ve sayılarının artması söz konusu olursa dindar insanlar da bu realiteyi muhtemelen yok sayamayacaklardır.

Günümüzde transhümanizm çağının başladığını iddia eden transhümanistler ve posthümanistlerin karşısında dinler ve dindarlar ne yapacaklar?

Dinler, gelecekte yükselişe geçecek olan transhümanizm akımı ile mücadele etmek için yeni reformlar yapmaya çalışacaktır. Özellikle teknolojinin çıkış yeri Batı toplumunda hâkim din olan Hristiyanlığın bazı mezhepleri, transhümanizmin “insan 2.0” veya “insan 3.0” kavramlarına karşılık “din 2.0” veya “din 3.0” önermelerini ortaya koyup kendi inanlarını korumaya çalışacaktır. Din reformlarındaki bu açılımın sınırlarının nasıl ve ne şekilde olacağını şu anda kestirmek mümkün değil. Tabii ki her Hristiyan mezhep bu şekilde bir açılımı yapacak demiyoruz ve diyemeyiz.

Yahudilik ise bu konuda çok ödün verecek gibi görünmüyor hatta daha da ketum davranacaktır. İslam dini de aynı Yahudilik gibi bu mevzuda tavizsiz olacaktır. Peki, dinler kendi inanlarını transhümanizm akımına kaptırmamak için ne yapacaklar? Her şeyden önce dijital alemini anlamaya ve orada varlık göstermeye önem verecekler. Ayrıca, teknoloji ile olan bağlarını güçlendirip teknolojinin yaradılışın bir parçası veya eseri olduğunu ispatlamaya çalışacaklardır. Burada Müslümanlara Müslüman olarak her zaman söylediğim bir sözümü hatırlatmak isterim: “Yapay zekânın dahi İslam’a ihtiyacı vardır.”

Soyut olan temeli kodlardan oluşan yapay zekâ Allah’ı bilebilir mi? Biraz ironi olsa da bu mümkün. Peki, neden yapay zekânın Allah’a ihtiyacı var? Çünkü bir gün kendi yazılımına müdahale edip insanın kontrolünden çıkarsa insanlığın sonu olur. Öncelikle yapay zekâyı ortaya çıkaran aklın sonra da yapay zekânın Allah’ı bilmeye ihtiyacı var. Eğer transhümanizm kaçınılmaz sonsa bu konuda dine ve dindarlara büyük görev düşüyor. Dindarlar, teknolojiden uzak durma yerine onu en iyi şekilde anlayıp ona hükmetmeliler. Aksi takdirde insanlık çok ağır bedeller ödemek zorunda kalabilir. Geleceğin yegâne dini olan İslam’ın dinamik fikhî ile gelecek kuşakların hayatlarını tanzim edip onların huzurlu yaşamasını sağlayacağına inancımız tamdır. Bu hususta “Gelecek Kuşakların Fikhî” isminde daha önce bir yazı¹³ kaleme almıştım.

¹³ <http://localhost/taskinkocakold/gelecek-kusaklarin-fikhi/>

Allah, insana ruh haricinde evrendeki birçok sıra ulaşmanın önünü açmış durumda, bu insan için büyük bir imtihandır. Bu sırlara vakıf olmak var olanın hikmetini anlama ve onu olumlu yönde kullanma mı? Yoksa şeytana ve benliğe uyarak onunla kötülük üretmek mi? Tabii ki bu sırlara ulaşmakta hiç öyle kolay değil! İslam medeniyetinin 15. yüzyıldan sonra bilime olan ilgisi az aldı, hatta yok oldu desek yeridir. Batı medeniyeti ise Allah'ın ilahi yasalarının üzerinde çalışıp o alanda çok büyük emek vererek, eşyanın birçok sırrına ulaştı. Batı toplumu, Allah'ın ilahi yasalarını anladı fakat Allah'ı yeterince anlayamadı. İslam medeniyeti ise Allah'ı iyi anladı fakat Allah'ın ilahi yasalarını anlamaya yüz çevirdi. İslam toplumu, şimdi batı toplumunun elinde bulunan büyük güç teknoloji karşısında ne yapacağını şaşırılmış durumda gerçi batı toplumu da şaşkın onlarda çıkmazda ve gelecek esasında onları da korkutuyor. Burada iş ve yük yine salih amel peşinde olan inanlara düşüyor. Allah yardımcımız olsun.

Sözün özü: İnsanı ‘tanrılaşma’ değil kul olma mutlu eder. Gelecek iyi veya kötü mutlaka gelecektir. Her ne olursa olsun son sözü evrenin tüm sırları elinde olan Allah söyleyecektir.

Kuran'da Cenab-ı Allah şöyle buyuruyor: “Eğer ölümden veya öldürülmekten kaçırırsanız, kaçmak size asla fayda vermez. Vereceğini var saydığımız takdirde de ancak pek az faydalandırılırsınız.” (Ahzab/16)

Bu ayet; “aslında kısmen de olsa insanın bu alandan, zorlama ile faydalanacağına işaret etmektedir” diye yorumlanabilir. Fakat ne olursa olsun “netice değişmeyecek” deniliyor.

Yine diğer bir ayette buyruluyor ki; “De ki: Sizin kendisinden kaçtığınız ölüm, muhakkak sizi bulacaktır. Sonra görünmeyeni ve görüneni bilene döndürüleceksiniz. O size (bütün) yaptıklarınızı haber verecektir.” (Cum'a/8)